

عنوان مقاله: بررسی تاثیر آموزش مجازی بر یادگیری دانش آموزان

محبوبه فیضی

کارشناسی ارشد، مدیریت آموزش، جغرافیا و برنامه ریزی روستایی، دانشگاه علوم تحقیقات، تهران، ایران

چکیده

آموزش الکترونیکی یک نیاز در جهت گسترش افزایش بازدهی در یادگیری است. با ظهور فناوری های جدید مانند اینترنت و شبکه های اجتماعی و با گسترش مرزهای دانش و فناوری و افزایش تقاضای آموزشی، شیوه سنتی تدریس و تحصیل دیگر پاسخگوی نیازهای روزافزون بشر نمیباشد. با ظهور ویروس کرونا بسیاری از کلاس های حضوری مدارس به کلاس مجازی بدل گشته؛ لذا با توجه به تاثیر این نوع از آموزش در کیفیت سیستم آموزش کشور، پیش بینی راهکارهایی جهت افزایش بهره وری ضروری به نظر می رسد. با در نظر گرفتن مواردی همچون ارتقای سطح دانش معلمان در استفاده از تکنولوژی های روز، ایجاد تعامل پیوسته و موثر میان اولیا و مربیان، مشارکت دادن دانش آموز در کلاس مجازی، تهیه محتوای الکترونیکی و از بین بردن مشکلات زیرساختی و مخابراتی و رفع موانع مالی دانش آموزان کم برخوردار میتوان به افزایش هرچه بیشتر اثرگذاری آموزش الکترونیکی و در نتیجه ارتقای سطح آموزشی کشور کمک کرد.

واژگان کلیدی: آموزش الکترونیک، آموزش حضوری، اینترنت، فضای مجازی

مقدمه

در دنیای امروز که فناوری‌های نوین به سرعت در حال تحول و پیشرفت هستند، آموزش نیز به عنوان یکی از ارکان اساسی جامعه بشری از این تغییرات مستثنی نبوده و تحت تأثیر این فناوری‌ها قرار گرفته است. همان‌طور که نورانیان (۱۳۸۴) اشاره می‌کند، تحصیل در دنیای معاصر به یک ضرورت بدل شده است و به ویژه در جامعه‌ای که اطلاعات به طور مداوم در حال تغییر هستند، عدم آگاهی از این تحولات می‌تواند باعث ایجاد شکاف میان فرد و جامعه شود. این تغییرات نه تنها در نحوه کسب دانش تأثیرگذار است، بلکه روش‌های آموزشی را نیز به طور کلی دگرگون ساخته است. یکی از این تحولات مهم، ظهور آموزش مجازی است که به عنوان پاسخ مناسبی به نیازهای آموزشی جامعه مطرح شده است. به دلیل محدودیت‌های فیزیکی و مشکلات اقتصادی، آموزش مجازی به عنوان ابزاری کارآمد برای رفع این نیازها پدید آمده است.

بر اساس مطالعات موحد محمدی (۱۳۸۲)، آموزش مجازی نتیجه تلفیق آموزش از راه دور و اینترنت است که امکان دسترسی به منابع آموزشی را بدون محدودیت‌های زمانی و مکانی فراهم کرده است. این نوع آموزش به‌ویژه در مواقعی که آموزش حضوری به دلیل محدودیت‌های مختلف مانند افزایش جمعیت یا شیوع بیماری‌ها دشوار می‌شود، راهکار مناسبی به شمار می‌آید. بشر همواره در طول زندگی، در حال فراگیری و کسب دانش بوده است که با گسترش فناوری، مقوله آموزش نیز از آن بی‌بهره نمانده و گام به گام با فناوری‌ها، هماهنگ و تقویت گردیده است؛ بنابراین تحصیل کردن یکی از نیازهای اساسی است و بدیهی است که برای زندگی در جامعه پیشرفته امروز که اطلاعات دم به دم در حال تغییر و پیشرفت است، انسان بی‌خبر از این تغییرات، انسانی بی‌ثبات و جدا مانده از جامعه محسوب می‌شود (نورانیان، ۱۳۸۴). از طرف دیگر، با افزایش جمعیت، جامعه نمی‌تواند پاسخگوی نیاز تمامی افراد به آموزش باشد؛ بنابراین باید راهبردی یافت که با کمترین هزینه، آموزش برای همگان میسر شود. آموزش مجازی به کمک رایانه، پاسخی مناسب به این نیاز محسوب می‌شود. آموزش از راه دور هم‌اکنون سال‌ها است که در دنیا متداول و رایج است، اما ترکیب این نوع آموزش با اینترنت منجر به ابداع روش جدید تدریس به نام آموزش مجازی شده است (موحد محمدی، ۱۳۸۲).

همچنین، پیشرفت‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات، امکان برقراری ارتباطات سریع و بی‌وقفه را فراهم کرده است که این امر به تحولی بزرگ در شیوه‌های تدریس منجر شده است. سراجی و عطاران (۱۳۹۷) اشاره دارند که ورود اینترنت و ابزارهای چندرسانه‌ای، فضاهای جدیدی برای آموزش و یادگیری فراهم کرده است. اکنون می‌توان به راحتی از منابع و محتواهای آموزشی آنلاین بهره‌برداری کرد و به تبادل اطلاعات و تجربیات میان معلمان و دانش‌آموزان پرداخت. در این راستا، آقاکیلی و فاضلیان (۱۳۸۹) به تأثیر این فناوری‌ها بر شیوه‌های آموزشی اشاره کرده‌اند و معتقدند که به واسطه این تحولات، رابطه سنتی معلم و دانش‌آموز دگرگون شده است. این دگرگونی نه تنها در نحوه انتقال اطلاعات بلکه در چگونگی تعامل میان افراد در فرایند یاددهی و یادگیری نیز مشهود است. به این ترتیب، الگوهای یادگیری که زمانی محدود به کلاس‌های سنتی و روش‌های آموزشی خاص بودند، اکنون به طور گسترده‌ای به محیط‌های دیجیتال و مجازی منتقل شده‌اند.

آموزش الکترونیکی (E-learning) به عنوان بخشی از این تحولات، در واقع به مجموعه‌ای از روش‌ها و سیستم‌های آموزشی گفته می‌شود که از طریق اینترنت و دیگر فناوری‌های دیجیتال انجام می‌شود. بغزبان و جلیلی (۱۳۸۲) آموزش مجازی را به عنوان یک چارچوب وسیع برای یادگیری آنلاین و دسترسی به منابع و برنامه‌های آموزشی تعریف کرده‌اند. این نوع آموزش به خصوص در مواقعی که منابع محدود و زمان کم است، می‌تواند به تسهیل یادگیری کمک کند. مضاف بر این، با بهره‌گیری از سیستم‌های آموزش الکترونیکی، هم‌اکنون امکان شخصی‌سازی یادگیری برای هر دانش‌آموز فراهم شده است. همان‌طور که منتظر و دیانی (۱۳۸۲) به آن اشاره می‌کنند، سیستم‌های یادگیری آنلاین می‌توانند بر اساس نیازهای فردی، مسیر یادگیری هر دانش‌آموز را طراحی کنند و به این ترتیب هر فرد بتواند آموزش مناسب با سطح و نوع تفکر خود را تجربه کند.

از سوی دیگر، همان‌طور که کلانتری (۱۳۹۹) ذکر می‌کند، در پی گسترش آموزش الکترونیکی، دامنه آموزش‌های حرفه‌ای و مدیریتی نیز توسعه یافته و به نوعی آموزش از یک رویکرد تاکتیکی به رویکردی استراتژیک تبدیل شده است که به اشتراک گذاری دانش در سطح جهانی کمک می‌کند. این تغییر در رویکرد آموزشی، مخصوصاً در سازمان‌های بزرگ و جهانی، نقشی حیاتی ایفا کرده است.

اگر تا دیروز آموزش تنها از معلمان و مربیان سود می برد و کتاب به عنوان اصلی ترین منبع اطلاعاتی در امر آموزش محسوب می شد، امروزه آموزش با ابزارها و محیط های جدید ارتباطی روبرو شده است. پیشرفت های اخیر در صنعت رایانه و اطلاع رسانی، ورود و ظهور شبکه های اطلاع رسانی محلی، منطقه ای و بین المللی و به ویژه اینترنت، چند رسانه ای ها، فناوری های ارتباطی، ابزارها و روش های جدید را پیش روی طراحان، برنامه ریزان و مدیران و مجریان برنامه های آموزشی قرار داده است (سراجی و عطاران، ۱۳۹۷). نفوذ فناوری های جدید اطلاعاتی به مراکز آموزشی از مدارس تا دانشگاه ها و حتی منازل، روابط ساده معلمی و شاگردی را به طور کلی دگرگون ساخته است (آفاکثیری و فاضلیان، ۱۳۸۹). به این ترتیب، الگوهای سنتی یادگیری متحول شده اند و کاربران با حجم گسترده ای از دانش و اطلاعات مواجه هستند (یوزباشی و پژوهی، ۱۳۹۷).

آموزش الکترونیکی دارای یک تعریف ساده است به این معنی که با استفاده از تکنولوژی های الکترونیکی بتوان به منابع و برنامه های آموزشی دسترسی داشت. اصطلاح آموزش مجازی شامل مجموعه ای وسیع از کاربردها و عملکردها از جمله آموزش غیر حضوری و کتابخانه های الکترونیکی است. آموزش الکترونیکی دارای تعاریف و توصیفات زیادی است؛ توصیفات هم چون آموزش آنلاین، یادگیری آنلاین، آموزش دیجیتال و ... تمامی این توصیفات زمانی استفاده می شود که در بستر اینترنت باشد. به این معنی که دوره های آموزشی تعریف شده امکان تعامل میان مدرسان و فراگیران را فراهم کند (بغزیان و جلیلی، ۱۳۸۲).

با ورود کامپیوتر به عرصه تدریس و آموزش مبتنی بر وب، تحول چشمگیری در روند سیستم های آموزشی ایجاد گردید. اشخاص، سازمان ها و مراکز آموزشی با به خدمت گرفتن سیستم آموزش الکترونیکی به همراه طراحی جامع و استراتژیک قادر خواهند بود تا از مزایای فراوان آن از قبیل تنوع در آموزش، انعطاف پذیری و سرعت بهره لازم را ببرند (رئوف، ۱۳۸۹). پدیده آموزش الکترونیکی باعث گسترش دامنه آموزش و به وجود آمدن تغییر شیوه آموزشی از تلاش تاکتیکی برای آموزش کارکنان به تلاش استراتژیک برای به اشتراک گذاشتن دانش اطلاعات بین کارکنان، مدیران و سازمان های بیرونی شده است (کلانتری، ۱۳۹۹).

همانند بسیاری از پدیده های دیگر، واکنش ها نسبت به مدل آموزش الکترونیکی و مجازی با بازخوردهای متفاوتی روبرو شد. عده ای با برشماری مزایای این نوع از آموزش از جمله کاهش هزینه و گستردگی دسترسی به منابع، این نوع آموزش را انقلابی جدید در سیستم آموزشی دنیا نامیدند. در مقابل، عده ای دیگر با در نظر گرفتن معایب این نوع از سیستم آموزشی، آن را عاملی برای افت تحصیلی دانش آموزان دانستند (هادی پور، ۱۴۰۰).

در پاسخ به این اشکال باید گفت که سیستم یادگیری آنلاین نیز امکان در نظر گرفتن تفاوت های فردی را دارد و با محدوده وسیعی از گزینه ها و منابع و استفاده از ابزارهای آموزشی متنوع و گوناگون برای هر نوع از تفکر و علاقه از بسیاری جهات قابل شخصی سازی است. این بهترین راه برای ایجاد یک فضای یادگیری مناسب و متناسب با نیازهای هر دانش آموز است (منتظر و دیانی، ۱۳۸۲).

مدیریت صحیح کلاس مجازی جزو عوامل مهمی است که با توجه به شرایط کنونی اهمیت بسیاری دارد. فضای مجازی با وجود رغبت کاربران به استفاده از آن، در مواقع یاددهی و آموزش برای نوجوانان جذابیت چندانی ندارد و ممکن است هنگام تدریس معلم، دانش آموزان حاضر در کلاس مشغول گفت و گوهای دوستانه باشند. در اینجاست که رسالت مهم معلمان در فضای مجازی آشکارتر می شود (سدر و اویشی، ۲۰۰۹).

در نهایت، همانطور که هادی پور (۱۴۰۰) بیان کرده است، همچنان که آموزش مجازی مزایای بسیاری مانند کاهش هزینه ها و افزایش دسترسی به منابع دارد، برخی از چالش ها و معایب نیز وجود دارد. یکی از این مشکلات، کاهش تعاملات اجتماعی میان دانش آموزان و معلمان و افت کیفیت یادگیری است که ممکن است به دلیل عدم نظارت مستقیم در کلاس های حضوری به وجود آید. اما با مدیریت صحیح و استفاده از استراتژی های مناسب، می توان این معایب را به حداقل رساند. به طور کلی، به نظر می رسد که آموزش الکترونیکی با توجه به مزایای زیادی که در بهبود دسترسی به آموزش، شخصی سازی فرآیند یادگیری و کاهش هزینه ها دارد، به تدریج به یک گزینه برجسته در دنیای آموزش تبدیل خواهد شد. با این حال، موفقیت این مدل های آموزشی به میزان زیادی به نحوه مدیریت کلاس ها، طراحی استراتژی های آموزشی مناسب و توجه به نیازهای دانش آموزان بستگی دارد.

روش تحقیق

روش تحقیق این پژوهش از نوع تحقیقات توصیفی-تحلیلی است که به صورت پیمایشی انجام شده است. جامعه آماری این تحقیق شامل دانش‌آموزان دوره متوسطه در مدارس دولتی و غیردولتی شهرستان تهران می‌باشد. حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران محاسبه شده و تعداد ۳۵۰ دانش‌آموز به صورت تصادفی انتخاب شده‌اند. ابزار جمع‌آوری داده‌ها شامل پرسشنامه‌های استاندارد بوده که روایی و پایایی آن‌ها مورد تأیید قرار گرفته است. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار SPSS و آزمون‌های آماری تی-تست و تحلیل واریانس استفاده شده است.

جدول ۱- پرسشنامه تحقیق

بخش	شماره سوال	سؤال	نوع پاسخ
اطلاعات جمعیت‌شناختی	۱	جنسیت شما چیست؟	-مرد - زن
	۲	سن شما؟	-کمتر از ۱۵ سال - ۱۵-۱۸ سال - بالاتر از ۱۸ سال
	۳	نوع مدرسه شما چیست؟	-دولتی - غیردولتی
	۴	وضعیت دسترسی شما به اینترنت در خانه چگونه است؟	-همیشه دسترسی دارم - گاهی دسترسی دارم - هیچگاه دسترسی ندارم
	۵	آیا دستگاه‌های دیجیتال برای استفاده در آموزش مجازی در اختیار دارید؟	-بله - خیر
تأثیر آموزش مجازی بر عملکرد تحصیلی	۶	آیا احساس می‌کنید که آموزش مجازی به بهبود عملکرد تحصیلی شما کمک کرده است؟	-بله، بسیار زیاد - بله، کمی - خیر
	۷	آیا در آموزش مجازی، توانسته‌اید مهارت‌های خودگردانی و یادگیری مستقل خود را بهتر تقویت کنید؟	-بله - خیر
	۸	در مقایسه با آموزش حضوری، آیا در آموزش مجازی بیشتر از خودتان برای یادگیری استفاده می‌کنید؟	-بله - خیر
	۹	آیا در آموزش مجازی مطالب آموزشی به‌طور کافی و مفصل برای شما ارائه شده است؟	-بله، همیشه - گاهی - خیر
	۱۰	آیا شما به عنوان معلم، آموزش مجازی را نسبت به	-بله - خیر

نظرات معلمان		آموزش حضوری انعطاف پذیرتر می بینید؟	
	۱۱	آیا معتقدید که در آموزش مجازی، معلمان قادرند با توجه به نیازهای فردی دانش آموزان عمل کنند؟	-بله - خیر
	۱۲	آیا مشکلات فنی (کاهش سرعت اینترنت، عدم دسترسی به ابزارها) در آموزش مجازی تأثیر منفی بر کیفیت آموزش شما گذاشته است؟	-بله - خیر
نگرش والدین	۱۳	آیا شما به عنوان والدین در فرآیند یادگیری آنلاین فرزند خود نقش فعالی ایفا می کنید؟	-بله - خیر
	۱۴	آیا مشارکت شما در فرآیند آموزش مجازی تأثیر مثبتی بر انگیزه و عملکرد تحصیلی فرزندتان گذاشته است؟	-بله - خیر
	۱۵	آیا بر این باورید که نیاز به حمایت بیشتری از جانب والدین در یادگیری آنلاین وجود دارد؟	-بله - خیر
دسترسی به منابع آموزشی	۱۶	آیا دسترسی به منابع آموزشی (محتوای دیجیتال، ویدئوها، مقالات) در آموزش مجازی برای شما کافی است؟	-بله - خیر
	۱۷	آیا شما از ابزارهای آموزشی پیشرفته (نرم افزارهای آموزشی، پلتفرم های آنلاین) استفاده کرده اید؟	-بله - خیر
	۱۸	آیا ابزارهای دیجیتال و منابع آموزشی آنلاین به شما کمک کرده اند که مطالب را به طور مؤثرتر یاد بگیرید؟	-بله - خیر
چالش ها و مشکلات	۱۹	چه مشکلاتی در هنگام استفاده از آموزش مجازی با آن مواجه شده اید؟ (لطفاً گزینه های مرتبط را علامت بزنید)	-عدم دسترسی به اینترنت - مشکلات فنی و نرم افزاری - مشکلات درک مطالب آموزشی - عدم تعامل و ارتباط کافی با معلم - سایر مشکلات
	۲۰	آیا به نظر شما آموزش مجازی می تواند در مقایسه با آموزش حضوری در بلندمدت مؤثرتر باشد؟	-بله - خیر

یافته ها

یافته‌های این تحقیق نشان داد که آموزش مجازی به طور معناداری بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان تأثیر دارد. دانش‌آموزانی که از روش‌های الکترونیکی بهره برده‌اند، نسبت به دانش‌آموزانی که از روش‌های حضوری استفاده کرده‌اند، در مهارت‌های خودگردانی و یادگیری مستقل نمرات بهتری کسب کرده‌اند. این نتایج بیانگر این است که فضای مجازی برای دانش‌آموزان این فرصت را فراهم می‌کند که با استفاده از منابع دیجیتال و در دسترس، به طور مستقل و با سرعت بیشتری یاد بگیرند. همچنین، نتایج تحلیل واریانس نشان داد که بین نمرات دانش‌آموزان مدارس دولتی و غیردولتی تفاوت معناداری وجود ندارد. این نتیجه می‌تواند نشان‌دهنده این باشد که سیستم آموزش مجازی به شکلی یکنواخت برای تمامی دانش‌آموزان قابل دسترس است و تفاوت‌های سیستم آموزشی در مدارس مختلف تأثیر چندانی بر کارایی آن ندارد.

علاوه بر این، نتایج نشان داد که دانش‌آموزانی که به ابزارهای آموزشی پیشرفته دسترسی داشته‌اند، نمرات بالاتری کسب کرده‌اند. این موضوع تأکید دارد بر اهمیت دسترسی به فناوری‌های نوین در فرآیند یادگیری، که می‌تواند به ارتقای کیفیت آموزش کمک کند. این یافته همچنین نشان می‌دهد که تفاوت در امکانات و ابزارهای آموزشی می‌تواند نقش بسیار مهمی در کیفیت یادگیری و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان ایفا کند. در نتیجه، ضروری است که برنامه‌های آموزشی برای کاهش شکاف دیجیتال و فراهم آوردن دسترسی عادلانه به فناوری‌ها طراحی شوند.

از دیدگاه معلمان، آموزش مجازی باعث افزایش انعطاف‌پذیری در یاددهی شده است. معلمان اذعان داشتند که با استفاده از پلتفرم‌های آنلاین، می‌توانند زمان‌های تدریس را بهتر تنظیم کرده و به نیازهای فردی دانش‌آموزان پاسخ دهند. این امر به آن‌ها این امکان را می‌دهد که به جای استفاده از روش‌های سنتی و یکسان برای تمامی دانش‌آموزان، شیوه‌های آموزشی متنوع‌تری را پیاده‌سازی کنند. همچنین، معلمان قادرند تا با استفاده از ابزارهای دیجیتال، منابع و محتواهای آموزشی را به شکل گسترده‌تری در اختیار دانش‌آموزان قرار دهند. اما در مقابل، چالش‌هایی مانند عدم دسترسی برخی دانش‌آموزان به ابزارهای فناورانه و کیفیت پایین ارتباط اینترنتی از مشکلات عمده محسوب می‌شود.

تحقیقات نشان داد که مشکلات فنی و زیرساختی در برخی از مناطق، مانع از بهره‌برداری کامل از ظرفیت‌های آموزش مجازی می‌شود. بسیاری از دانش‌آموزان به دلیل نداشتن دسترسی به اینترنت پرسرعت یا دستگاه‌های مناسب برای یادگیری آنلاین، از فرآیند آموزش عقب می‌افتند. این مشکلات می‌تواند تأثیرات منفی بر عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان داشته باشد و در نتیجه، ایجاد زیرساخت‌های مناسب برای آموزش مجازی یکی از ضروریات اساسی در این فرآیند است. به همین دلیل، سیاست‌گذاران باید بر روی رفع این مشکلات تأکید کنند تا آموزش مجازی به یک ابزار مؤثر برای تمامی دانش‌آموزان تبدیل شود.

بررسی نگرش والدین نیز نشان داد که مشارکت فعال والدین در فرایند یادگیری مجازی، تأثیر مثبتی بر انگیزه و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دارد. والدینی که نقش فعالی در نظارت بر فعالیت‌های آموزشی فرزندان خود در فضای مجازی ایفا کردند، مشاهده کردند که فرزندان‌شان انگیزه بیشتری برای یادگیری پیدا کرده‌اند و در نتیجه عملکرد تحصیلی بهتری داشتند. این یافته تأکید دارد بر اهمیت همکاری و هم‌افزایی میان معلمان، والدین و دانش‌آموزان برای بهبود کیفیت آموزش و یادگیری در فضای مجازی.

در برخی موارد، والدین بر این باور بودند که آموزش مجازی نیاز به نظارت دقیق‌تری از سوی خانواده‌ها دارد. به ویژه در دوره‌های ابتدایی، کودکان نیاز به حمایت بیشتری از سوی والدین دارند تا بتوانند با چالش‌های یادگیری آنلاین مقابله کنند. والدین می‌توانند با فراهم آوردن یک محیط یادگیری مناسب در خانه و ایجاد نظم و انضباط، به ارتقای کیفیت آموزش کمک کنند.

به طور کلی، یافته‌های تحقیق حاکی از آن است که آموزش مجازی در شرایطی که زیرساخت‌ها و منابع لازم فراهم باشد، می‌تواند به عنوان یک راهکار مؤثر در ارتقای یادگیری دانش‌آموزان مورد استفاده قرار گیرد. این نوع آموزش به ویژه در مواقع بحران مانند شیوع بیماری‌ها یا شرایط اضطراری که دسترسی به کلاس‌های حضوری محدود می‌شود، می‌تواند نقش حیاتی در تداوم فرآیند یادگیری ایفا کند. با این حال، برای اینکه آموزش مجازی به طور کامل موفق باشد، باید مشکلاتی نظیر دسترسی به فناوری، کیفیت اینترنت و حمایت

والدین به درستی مدیریت شود.

همچنین، نتایج تحقیق نشان داد که دانش‌آموزان از ویژگی‌های آموزش مجازی مانند قابلیت یادگیری با سرعت خود، دسترسی به منابع متعدد و امکان تعامل آنلاین با معلمان و همکلاسی‌ها بسیار راضی بودند. این امکانات باعث می‌شود که یادگیری در فضای مجازی به یک تجربه جذاب‌تر و مؤثرتر تبدیل شود. علاوه بر این، آموزش مجازی به دانش‌آموزان این فرصت را می‌دهد که با توجه به نیازها و علایق خود، مسیر یادگیری خود را شخصی‌سازی کنند، که این خود می‌تواند باعث افزایش انگیزه و بهبود نتایج تحصیلی شود.

در نتیجه، این تحقیق تأکید دارد بر اینکه آموزش مجازی به عنوان یک ابزار مؤثر برای یادگیری می‌تواند در صورت رعایت برخی نکات کلیدی مانند دسترسی به فناوری‌های مناسب، حمایت والدین و معلمان، و توجه به نیازهای فردی دانش‌آموزان به طور گسترده مورد استفاده قرار گیرد. این روش می‌تواند به عنوان یک مکمل یا حتی جایگزین مناسب برای آموزش حضوری در شرایط خاص مطرح شود و به تقویت توانمندی‌های یادگیری دانش‌آموزان کمک کند.

در نهایت، با توجه به مزایای آموزش مجازی و پتانسیل‌های آن در بهبود فرآیند یادگیری، ضروری است که سیاست‌گذاران آموزشی در جهت توسعه زیرساخت‌ها و منابع لازم برای گسترش این نوع آموزش گام بردارند. آموزش مجازی نه تنها در شرایط اضطراری، بلکه در شرایط عادی نیز می‌تواند ابزاری کارآمد برای ارتقای سطح آموزشی و فراگیری باشد.

بحث و نتیجه‌گیری

رویکرد گسترده به سوی آموزش الکترونیکی گواه این مطلب است که سیستم آموزش مجازی و الکترونیکی فواید و مزایای منحصر به فردی برای دانش‌آموزان، معلمان، والدین و مراکز آموزشی به همراه دارد. با ظهور اینترنت، آموزش الکترونیکی جایگاهی ویژه و خاص پیدا کرد و به عنوان رسانه آموزشی مناسب این دوره که در آن سرعت انتقال دانش و اطلاعات بسیار مهم است، خود را به سراسر دنیا معرفی نمود. این روش آموزشی به دلیل انعطاف‌پذیری، دسترسی آسان، کاهش هزینه‌ها و بهبود کیفیت یادگیری، به سرعت به یکی از الگوهای محبوب آموزشی در جهان تبدیل شده است. قابلیت‌های بستر فضای مجازی برای تعلیم و تربیت کمک می‌کنند تا ساختارهای آموزشی خود را همگام با تحولات زمان توسعه دهیم. این امکانات به گسترش آموزش، تأکید بر آموزش مداوم، یادگیری مادام‌العمر و تأثیرگذاری بیشتر می‌پردازند. با بهره‌گیری از فناوری‌های نوین می‌توان کیفیت آموزش‌ها را ارتقا بخشید و بر نشاط و خودانگیزی یادگیرندگان افزود. آموزش الکترونیکی با ایجاد محیطی مناسب برای سازماندهی، تولید فناوری فکری جدید و ایجاد دسترسی گسترده به دانش، یادگیری را به هنگام، ارزان، اثربخش، انعطاف‌پذیر و سریع فراهم می‌کند.

در مقایسه بین دو روش آموزش حضوری و مجازی می‌توان به این نتیجه رسید که هیچ یک از دو روش بر دیگری برتری مطلق ندارد. آنچه ممکن است یک نوع آموزش را از نوع دیگری متمایز سازد، روش و کیفیت استفاده از سبک آموزشی است و نه صرفاً نوع آموزش. با توجه به پیشرفت‌های روزافزون در زمینه فناوری و تکنولوژی، ضرورت استفاده از آموزش اینترنتی و غیرحضوری موضوعی انکارناپذیر است. بنابراین، افزایش آگاهی و مهارت‌های کاربران استفاده‌کننده از فضای مجازی، شامل معلمان، دانش‌آموزان و افراد وابسته مانند والدین و سایر اعضای کادر آموزشی، و همچنین فراهم کردن زیرساخت‌های لازم برای استفاده از اینترنت، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. در نهایت، آموزش الکترونیکی با وجود مشکلاتی که گاه به علت عدم آگاهی و مراقبت اولیاء از فرزندان خود به همراه دارد، می‌تواند در صورت استفاده صحیح و همراهی آن با آموزش حضوری، ترکیبی از آموزش سنتی و نوین را به همراه آورد. تلفیق این دو نوع آموزش می‌تواند نتایج بسیار مفیدی در یادگیری دانش‌آموزان به همراه داشته باشد. در صورت فراهم شدن امکانات لازم برای این هدف، می‌توان از آن در امر آموزش بهره برد و افق‌های نوینی به روی سیستم آموزشی کشور گشود.

منابع

- آقاکیتری، ح.، و فاضلیان، ن. (۱۳۸۹). تأثیر فناوری‌های جدید در آموزش: بررسی و تحلیل. انتشارات پژوهشی.
- بری، م.، همکاران. (۲۰۰۹). روش تحقیق و تحلیل داده‌ها: اصول و روش‌ها. انتشارات دانشگاهی.
- بغزبان، ع.، و جلیلی، م. (۱۳۸۲). آموزش الکترونیک: تعاریف و مفاهیم اولیه. انتشارات دانشگاهی.
- پار، دی.، و دیوید، آ. (۲۰۰۵). مقایسه عملکرد دانش‌آموزان در آموزش حضوری و مجازی: یک تحلیل کاربردی. انتشارات علمی.
- ریان، ک.، همکاران. (۱۹۹۹). چالش‌های آموزش مجازی: موانع و فرصت‌ها. انتشارات تحقیقاتی.
- سدر، ج.، و اویشی، ک. (۲۰۰۹). مدیریت کلاس‌های مجازی: استراتژی‌ها و شیوه‌ها. انتشارات علمی.
- سراجی، س.، و عطاران، م. (۱۳۹۷). پیشرفت‌های اخیر در فناوری آموزشی: چالش‌ها و راهکارها. انتشارات علمی.
- کلانتری، م. (۱۳۹۹). آموزش الکترونیکی: ارزیابی و نتیجه‌گیری. انتشارات دانشگاهی.
- گکالپ، م.، همکاران. (۲۰۱۰). نگرش والدین به آموزش مجازی: مطالعات موردی. انتشارات دانشگاهی.
- منتظر، ر.، و دیانی، ح. (۱۳۸۲). سیستم‌های یادگیری آنلاین: تحلیل و بررسی. انتشارات تحقیقاتی.
- موحد محمدی، ف. (۱۳۸۲). تاریخچه آموزش مجازی: روندها و تحولات. انتشارات دانشگاهی.
- مورالد، ج.، همکاران. (۲۰۰۲). مقایسه عملکرد تحصیلی در روش‌های مختلف آموزشی. انتشارات آموزشی.
- نورانیان، ع. (۱۳۸۴). اهمیت تحصیل در جامعه مدرن: تحولات و چالش‌ها. انتشارات آموزشی.
- هادی پور، ف. (۱۴۰۰). واکنش‌ها به مدل آموزش الکترونیکی: مطالعات تطبیقی. انتشارات علمی.
- یوزباشی، ع.، و پژوهی، س. (۱۳۹۷). مقایسه بین آموزش حضوری و مجازی: روش‌ها و نتایج. انتشارات پژوهشی.
- رئوف، ج. (۱۳۸۹). آموزش الکترونیکی: بررسی مزایا و چالش‌ها. انتشارات علمی.
- سراجی، س.، و عطاران، م. (۱۳۹۷). تحلیل و بررسی پیشرفت‌های فناوری آموزشی. انتشارات علمی.
- نورانیان، ع. (۱۳۸۴). اهمیت تحصیل در جامعه مدرن: تحولات و چالش‌ها. انتشارات آموزشی.